

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор МГУ

д.ю.н., проф. Громовенко К.В.

«31» 08 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 7. Міжнародне публічне право (основи теорії)

Галузь _____ 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність(напрямок підготовки) _____ 293 «Міжнародне право»
(шифр і назва спеціальності)

Назва освітньої програми _____ Міжнародне право

Інститут _____ права, економіки та міжнародних відносин
(назва факультету)

Ступінь вищої освіти(освітньо-кваліфікаційний рівень) _____ початковий рівень (короткий цикл)

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право (основи теорії)» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки молодшого бакалавра за спеціальністю 293 – Міжнародне право

Розробник: д.ю.н., доцент

С. С. Андрейченко

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

 доц. С.С. Андрейченко

«27» 2021 року

Гарант освітньої програми

Андрейченко С. С.

«27» 2021 року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни				
	денна форма навчання		заочна форма навчання		
Кількість кредитів - 8	Рік навчання				
Змістових модулів – 2	2-й		2, 3-й		
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)	Семестр				
Загальна кількість годин - 240	3 -й	4-й	4-й	5-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 3,5 самостійної роботи студента: 6	Лекції				
	28 год.	24 год.	6 год.	20 год.	10 год.
	Практичні, семінарські				
	28 год.	12 год.	6 год.	20 год.	10 год.
	Лабораторні				
	-				
	Самостійна робота				
	74 год.	74 год.	56 год.	56 год.	56 год.
	Індивідуальні завдання: год.				
	-				
Вид контролю:					
екзамен	екзамен	залік	екзамен		

«Міжнародне публічне право (основи теорії)» як навчальна дисципліна відіграє важливу роль у професійній підготовці майбутніх юристів. Вивчення основ міжнародного права має не тільки пізнавальне, теоретичне значення, але й дуже велике практичне значення, що пов'язано з бурхливим розвитком міжнародної співпраці України з іншими державами і міжнародними організаціями, що вимагає знань в сфері правового регулювання міждержавних (міжвладних) відносин.

Мова навчання українська.

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова навчальна дисципліна.

Метою вивчення дисципліни «Міжнародне публічне право (основи теорії)» – є надання студентам базових теоретичних знань щодо сутності та генезису феномену міжнародного права, системи міжнародного права, його сучасного стану та першопричин утворення, а також розкриття слухачами теоретичного та нормативного змісту міжнародного права, юридичної природи міжнародного права, вироблення у них вмій та навичок практичного застосування міжнародно-правових норм.

2. ВИМОГИ ДО РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ

У процесі реалізації програми дисципліни «Міжнародне публічне право (основи теорії)» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність пропонувати та обґрунтовувати власну позицію.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел за допомогою використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність працювати індивідуально та у команді.

ЗК 9. Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних досягнень у сфері права.

ЗК 10. Здатність до генерування нових ідей при вирішенні практичних завдань.

ЗК 11. Здатність репрезентувати результати власної наукової та професійної діяльності та аргументовано їх обстоювати

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 3. Знання особливостей міжнародно-правових явищ, вміння прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного права.

ФК 4. Розуміння способів захисту національних інтересів власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів.

ФК 5. Уміння самостійно здійснювати наукові дослідження актуальних проблем у сфері міжнародного права, порівняльного правознавства, національного права, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів досліджень.

ФК 6. Уміння надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного права, національного права України та інших держав.

ФК 10. Здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях, розв'язувати типові задачі і проблеми у відповідній сфері права, у тому числі міжнародного права.

Навчальна дисципліна «Міжнародне публічне право (основи теорії)» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН 3. Демонструвати знання основ міжнародного публічного права та міжнародного приватного права.

ПРН 4. Демонструвати знання змісту імперативних норм міжнародного права.

ПРН 5. Розуміння принципів використання теоретичних знань з міжнародного права та міжнародних відносин при вирішенні типових практичних завдань.

ПРН 6. Пояснювати теоретичні та практичні аспекти імплементації норм міжнародного права.

ПРН 8. Демонструвати знання щодо захисту прав та законних інтересів фізичних осіб у міжнародній, іноземній та вітчизняній національних юрисдикціях.

ПРН 9. Аналізувати джерела міжнародного публічного права, джерела права у правових системах сучасного світу, джерела міжнародного приватного права.

ПРН 10. Орієнтуватися в системі міжнародних стандартів прав людини, зокрема Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

ПРН 11. Пропонувати інструменти захисту інтересів України у різних сферах.

ПРН 12. Демонструвати здатність до подальшого навчання.

ПРН 13. Знати і виконувати правила етики юриста.

ПРН 14. Проводити власні дослідження у сфері міжнародного публічного права, порівняльного правознавства, міжнародного приватного права.

ПРН 17. Збирати, обробляти й упорядковувати інформацію щодо стану міжнародних відносин, зовнішньої політики України.

ПРН 18. Аналізувати концептуальні підходи щодо вирішення проблем міжнародного та національного права.

ПРН 22. Брати участь у фахових дискусіях з міжнародно-правової проблематики.

Мета: надання студентам базових теоретичних знань щодо сутності та генезису феномену міжнародного права, системи міжнародного права, його сучасного стану та першопричин утворення, а також розкриття слухачами теоретичного та нормативного змісту міжнародного права, юридичної природи міжнародного права, вироблення у них вмінь та навичок практичного застосування міжнародно-правових норм.

Очікувані програмні результати навчання з дисципліни

Знання:

- знати специфіку міжнародного права;
- знати основні категорії та концепції міжнародного права;
- знати особливості суб'єктів міжнародного права;
- знати систему міжнародного права;
- описувати етапи становлення та розвитку міжнародного права;
- знати основні джерела міжнародного права;
- розкривати поняття і класифікувати основні принципи міжнародного права;
- знати специфіку механізму міжнародно-правового регулювання;
- знати термінологічний апарат дисципліни «Міжнародне право»

Розуміння:

- розуміти зв'язки міжнародного права з іншими дисциплінами;
- розуміти співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права;
- розуміти особливості функціонування міжнародного права;
- розуміти сутність міжнародного правотворчого процесу;

Застосування знань (вміння):

- аналізувати міжнародно-правові документи;
- викладати свої висновки про закономірності розвитку міжнародних договорів, практики України щодо укладання міжнародних договорів;
- характеризувати компоненти міжнародної правової системи;
- володіти навичками збирання, обробки, систематизації, зберігання і використання інформації в сфері міжнародного права;
- використовувати дані науки міжнародного права при вирішенні професійних завдань

Аналіз:

- упорядковувати набуті знання у вигляді есе з проблем міжнародного права
- орієнтуватися в системі міжнародного права;
- аналізувати процеси міжнародного правонаступництва.

Оцінювання:

- користуватися науковою та довідковою інформацією по темам дисципліни;
- оцінювати сучасні політичні події у світлі міжнародного права;
- оцінювати основні напрями міжнародно-правової діяльності України.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3-й семестр/4-й семестр

(денне/заочне)

МОДУЛЬ 1. Основні категорії міжнародного публічного права

Тема 1. Поняття і система міжнародного права

1. Поняття й особливості міжнародного права. Міжнародне право як самостійна система права.
2. Функції міжнародного права.
3. Предмет і об'єкт міжнародного права.
4. Юридично обов'язкова сила міжнародного права.
5. Сфера дії міжнародного права. Просторова сфера дії міжнародного права. Суб'єктна й об'єктна сфера міжнародного права. Екстериторіальна дія міжнародного права.
6. Система міжнародного права.
7. Співвідношення міжнародного публічного і міжнародного приватного права.

Тема 2. Етапи розвитку міжнародного права

1. Виникнення міжнародного права та періодизація його історії..
2. Міжнародне право Стародавнього періоду. Єгипет і Дворіччя. Індія. Стародавня Греція. Китай. Стародавній Рим.
3. Міжнародне право в епоху Середньовіччя. Ранньофеодальні держави. Європа. Київська Русь. Арабський халіфат та мусульманське право. Церква у період феодалізму.
4. Вестфальська конфігурація універсального міжнародного права. Вестфальський конгрес 1643-1648 р.р. Французька декларація прав людини і громадянина 1789 р. Вплив християнства на розвиток міжнародного права.
5. Період універсального міжнародного права після Віденського конгресу 1815 р. Міжнародне право в період Ліги Націй (1919-1946 рр.).
6. Універсальне міжнародне право періоду ООН (з 1945 р.)
7. Розвиток науки міжнародного права в Україні.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного права

1. Поняття і види суб'єктів міжнародного права.
2. Поняття і зміст міжнародної правосуб'єктності.
3. Держави – основні суб'єкти міжнародного права. Зміст правосуб'єктності держав.
4. Правосуб'єктність націй і народів, що борються за національне звільнення.
5. Правосуб'єктність міжнародних організацій.
6. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень.
7. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб.
8. правонаступництво в міжнародному праві. правонаступництво держав відносно міжнародних договорів. правонаступництво держав відносно державної власності, державних боргів і державних архівів.

Тема 4. Інститут визнання в міжнародному праві

1. Поняття визнання в міжнародному праві.
2. Визнання de jure.
3. Визнання de facto. Визнання ad hoc.
4. Конститутивна теорія визнання.
5. Декларативна теорія визнання.
6. Визнання держав. Проблема невизнаних та частково визнаних держав.
7. Визнання урядів.

Тема 5. Норми міжнародного права

1. Поняття та риси норм міжнародного права.
2. Класифікація норм міжнародного права.
3. Ієрархія міжнародно-правових норм.
4. Імперативні і диспозитивні норми міжнародного права.
5. Поняття м'якого права.
6. Тлумачення норм міжнародного права.

Тема 6. Джерела міжнародного права

1. Поняття і види джерел міжнародного права.
2. Міжнародний договір як джерело міжнародного права.
3. Міжнародний звичай як джерело міжнародного права
4. Рішення міжнародних організацій і конференцій як джерело міжнародного права.
5. Основні принципи права як джерело міжнародного права.
6. Рішення міжнародних судових органів в системі джерел міжнародного права.
7. Односторонні акти держав.
8. Міжнародна ввічливість.

Тема 7. Основні принципи міжнародного права

1. Поняття та функції основних принципів міжнародного права. Основні принципи міжнародного права та основні принципи права: співвідношення понять.
2. Нормативне закріплення основних принципів міжнародного права.
3. Принцип суверенної рівності держав.
4. Принцип незастосування сили та погрози силою.
5. Принцип непорушності державних кордонів.
6. Принцип територіальної цілісності держав.
7. Принцип мирного вирішення міжнародних суперечок
8. Принцип невтручання у внутрішні справи.
9. Принцип загальної поваги прав людини.
10. Принцип самовизначення народів і націй.
11. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань.

Тема 8. Міжнародний правотворчий процес

1. Поняття міжнародної правотворчості.
2. Процес створення звичаєвих норм міжнародного права.
3. Процес створення договірних норм міжнародного права.
4. Односторонні акти держави у міжнародному правотворчому процесі.
5. Роль неправових норм у міжнародному правотворчому процесі.
6. Роль доктрини міжнародного права для міжнародного правотворчого процесу.
7. Участь громадськості у міжнародному правотворчому процесі.
8. Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного права. Види кодифікації.

Тема 9. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права

1. Значення проблеми співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.
2. Доктринальні підходи до проблеми співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.
3. Еволюція дуалістичної концепції співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.
4. Моністичні концепції співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права та сучасна доктрина суверенітету.
5. Взаємодія і взаємовплив міжнародного і внутрішньодержавного права. Вплив міжнародного права на функціонування національної правової системи в процесі реалізації міжнародно-правових норм.
6. Конституційне право і судова практика держав про співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.

Національне законодавство України і міжнародне право.

Тема 10. Територія та інші простори

1. Поняття і види територій у міжнародному праві. Поняття “правовий статус” і “правовий режим” території.
2. Юридична природа і склад державної території.
3. Правові підстави і способи зміни державної території.
4. Державні кордони. Способи встановлення державних кордонів. Делімітація і демаркація кордонів.
5. Правовий режим міжнародних рік. Правове регулювання судноплавства по Дунаю.
6. Міжнародно-правовий режим Арктики. Міжнародно-правовий режим Антарктики.

Тема 11. Міжнародно-правова регламентація положення населення. Права людини і міжнародне право

1. Регламентація положення населення в міжнародному праві. Громадянство і підданство.
2. Набуття і втрата громадянства.
3. Апатриди і біпатриди.
4. Іноземці. Види правового режиму іноземців.
5. Право притулку і видача злочинців.
6. Права людини в міжнародному праві.
7. Міжнародні стандарти у області прав людини.
8. Універсальні і регіональні механізми захисту прав людини. Міжнародний контроль за дотриманням прав людини.
9. Загальна декларація прав людини як джерело універсальних міжнародно-правових стандартів прав людини.
10. Роль Організації Об'єднаних Націй у формуванні міжнародно-правових стандартів прав людини. Міжнародні пакти про права людини (1966). Європейська система захисту прав людини: загальна характеристика.

Тема 12. Відповідальність в міжнародному праві

1. Поняття та принципи міжнародно-правової відповідальності.
2. Джерела права міжнародної відповідальності.
3. Юридичні та фактичні підстави виникнення міжнародної відповідальності держав.
4. Поняття та склад міжнародно-протиправного діяння держав. Поняття атрибуції у міжнародному праві.
5. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності держави за поведінку недержавних акторів.
6. Види і форми міжнародної відповідальності держав.
7. Обставини, що виключають протиправність діяння держав.
8. Примусові заходи як особливий засіб реалізації міжнародної відповідальності. Санкції та контрзаходи.
9. Імплементация міжнародної відповідальності держав
10. Розвиток концепції міжнародно-правової відповідальності міжнародних організацій.
11. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародно-правової відповідальності.
12. Кодифікація норм про міжнародно-правову відповідальність міжнародних міжурядових організацій.
13. Міжнародна відповідальність за шкідливі наслідки дій, не заборонених міжнародним правом.

МОДУЛЬ 2. Теоретичні основи правотворчої і правозастосовчої діяльності суб'єктів міжнародного права

Тема 13. Міжнародна правосвідомість

1. Поняття міжнародної правосвідомості
2. Суб'єкти міжнародно-правової свідомості
3. Структура міжнародно-правової свідомості
4. Функції міжнародної правосвідомості

Тема 14. Реалізація норм міжнародного права

1. Поняття реалізації норм міжнародного права
2. Форми та способи реалізації норм міжнародного права
3. Міжнародно-правовий механізм реалізації норм міжнародного права
4. Внутрішньодержавний механізм реалізації норм міжнародного права

Тема 15. Міжнародні правовідносини

1. Поняття міжнародних правовідносин
2. Суб'єкти міжнародних правовідносин
3. Зміст міжнародних правовідносин
4. Об'єкт міжнародних правовідносин
5. Юридичні факти і міжнародні правовідносини

Тема 16. Міжнародна юстиція

1. Історія міжнародного правосуддя
2. Постійна палата міжнародного правосуддя
3. Міжнародний Суд ООН
4. Регіональні та спеціалізовані міжнародні судові установи
5. Міжнародний арбітраж

Тема 17. Міжнародна законність та міжнародний правопорядок

1. Поняття і сутність міжнародної законності
2. Структура міжнародної законності
3. Режим і принципи міжнародної законності
4. Загальне і особливе міжнародної законності та міжнародного правопорядку. Сутність міжнародного правопорядку
5. Міжнародне право та міжнародний правопорядок

Тема 18. Міжнародні організації як форма співробітництва держав

1. Поняття міжнародної організації. Правовий статус і міжнародна правосуб'єктність.
2. Членство в міжнародних організаціях.
3. Участь міжнародних організацій в міжнародному нормотворчому процесі.
4. Історія виникнення міжнародних організацій. Ліга Націй: історія створення, структура, характеристика діяльності.
5. ООН: історія створення, структура, цілі й принципи, головні органи.
6. Спеціалізовані установи ООН. Напрями і характер їх діяльності. Правовий зв'язок з ООН.
7. Регіональні міжнародні організації: загальна характеристика.
8. Рада Європи: історія виникнення й основні завдання. Органи Ради Європи. Право Ради Європи.
9. Юридична природа Європейського Союзу. Органи Європейського Союзу.
10. Організація з безпеки і співробітництва в Європі.
11. Цілі і структура Організації Північноатлантичного договору.

Тема 19. Міжнародне морське право: доктринальні основи

1. Поняття і кодифікування міжнародного морського права. Конвенція ООН по морському праву 1982 р.
2. Класифікація морських просторів.
3. Внутрішні (морські) води.
4. Територіальне море і прилегла зона.
5. Право мирного проходу.
6. Міжнародні протоки. Режим Чорноморських проток. Гібралтар. Балтійські протоки.
7. Правовий режим міжнародних каналів.
8. Виняткова економічна зона.
9. Континентальний шельф і його правовий режим. Проблеми делімітації виняткової економічної зони і континентального шельфу.
10. Відкрите море. Свободи відкритого моря.
11. Міжнародний район морського дна.

Тема 20. Мирні засоби вирішення міжнародних суперечок

1. Поняття і види міжнародних суперечок. Способи врегулювання.
2. Погоджувальні процедури і їх відмінності від судових процедур.
3. Безпосередні переговори.
4. Добрі послуги і посередництво.
5. Міжнародний арбітраж: структура, функції, підстави.
6. Міжнародна судова процедура.
7. Процедура вирішення спорів у міжнародних організаціях.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		лек.	практ.	лаб	інд	с.р.		лек.	практ.	лаб.	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	13	
3-й семестр/4-й семестр (денне/заочне)														
Змістовий модуль 1. Основні категорії міжнародного публічного права														
Тема 1. Поняття і система міжнародного права	10	2	2			6	8	2	2					4
Тема 2. Етапи розвитку міжнародного права	10	2	2			6	4							4
Тема 3. Суб'єкти міжнародного права	10	2	2			6	8	2	2					4
Тема 4. Інститут визнання в міжнародному праві	10	2	2			6	4							4
Тема 5. Норми міжнародного права	10	2	2			6	8	2	2					4
Тема 6. Джерела міжнародного права	10	2	2			6	4							4
Тема 7. Основні принципи міжнародного права	10	2	2			6	4							4
Тема 8. Міжнародний правотворчий процес	10	2	2			6	4							4
Тема 9. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права	10	2	2			6	4							4
Тема 10. Територія та інші простори процес	10	2	2			6	4							4
Тема 11. Міжнародно-правова регламентація положення населення. Права людини і міжнародне право	14	4	4			6	8							8
Тема 12. Відповідальність в міжнародному праві	16	4	4			8	8							8
Разом за змістовим модулем 1	130	28	28			74	68	6	6					56
4-й семестр/5-й-6-й семестр														
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи правотворчої і правозастосовчої діяльності суб'єктів міжнародного права														
Тема 13. Міжнародна правосвідомість	12	2	2			8	18	4	4					10
Тема 14. Реалізація норм міжнародного права	12	2	2			8	18	4	4					10
Тема 15. Міжнародні правовідносини	12	2	2			8	18	4	4					10
Тема 16. Міжнародна юстиція	14	4	2			8	18	4	4					10
Тема 17. Міжнародна законність та міжнародний правопорядок	12	2	2			8	20	4	4					12
Тема 18. Міжнародні організації як форма співробітництва держав	14	4	2			8	16	2	2					12
Тема 19. Міжнародне морське право: доктринальні основи	18	4				14	32	4	4					24
Тема 20. Мирні засоби вирішення міжнародних суперечок	16	4				12	32	4	4					24
Разом за змістовим модулем 2	110	24	12			74	172	30	30					112
Усього годин	240	52	40			148	240	36	36					168

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Денна форма /заочна
МОДУЛЬ 1. Основні категорії міжнародного публічного права		
1.	<p>Тема 1. Поняття і система міжнародного права</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття й особливості міжнародного права. Міжнародне право як самостійна система права. 2. Функції міжнародного права. 3. Предмет і об'єкт міжнародного права. 4. Юридично обов'язкова сила міжнародного права. 5. Сфера дії міжнародного права. Просторова сфера дії міжнародного права. Суб'єктна й об'єктна сфера міжнародного права. Екстериторіальна дія міжнародного права. 6. Система міжнародного права. 7. Співвідношення міжнародного публічного і міжнародного приватного права. 	2/2
2.	<p>Тема 2. Етапи розвитку міжнародного права</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення міжнародного права та періодизація його історії.. 2. Міжнародне право Стародавнього періоду. Єгипет і Дворіччя. Індія. Стародавня Греція. Китай. Стародавній Рим. 3. Міжнародне право в епоху Середньовіччя. Ранньофеодальні держави. Європа. Київська Русь. Арабський халіфат та мусульманське право. Церква у період феодалізму. 4. Вестфальська конфігурація універсального міжнародного права. Вестфальський конгрес 1643-1648 р.р. Французька декларація прав людини і громадянина 1789 р. Вплив християнства на розвиток міжнародного права. 5. Період універсального міжнародного права після Віденського конгресу 1815 р. Міжнародне право в період Ліги Націй (1919-1946 рр.). 6. Універсальне міжнародне право періоду ООН (з 1945 р.) Розвиток науки міжнародного права в Україні. 	2/
3.	<p>Тема 3. Суб'єкти міжнародного права</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і види суб'єктів міжнародного права. 2. Поняття і зміст міжнародної правосуб'єктності. 3. Держави – основні суб'єкти міжнародного права. Зміст правосуб'єктності держав. 4. Правосуб'єктність націй і народів, що борються за національне звільнення. 5. Правосуб'єктність міжнародних організацій. 6. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень. 7. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб. 8. Правонаступництво в міжнародному праві. Правонаступництво держав відносно міжнародних договорів. Правонаступництво держав відносно державної власності, державних боргів і державних архівів 	2/2
4.	<p>Тема 4. Інститут визнання в міжнародному праві</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття визнання в міжнародному праві. 2. Визнання de jure. 3. Визнання de facto. Визнання ad hoc. 4. Конститутивна теорія визнання. 5. Декларативна теорія визнання. 	2/

	6. Визнання держав. Проблема невизнаних та частково визнаних держав. 7. Визнання урядів.	
5.	Тема 5. Норми міжнародного права 1. Поняття та риси норм міжнародного права. 2. Класифікація норм міжнародного права. 3. Ієрархія міжнародно-правових норм. 4. Імперативні і диспозитивні норми міжнародного права. 5. Поняття м'якого права. 6. Тлумачення норм міжнародного права.	2/2
6.	Тема 6. Джерела міжнародного права 1. Поняття і види джерел міжнародного права. 2. Міжнародний договір як джерело міжнародного права. 3. Міжнародний звичай як джерело міжнародного права 4. Рішення міжнародних організацій і конференцій як джерело міжнародного права. 5. Основні принципи права як джерело міжнародного права. 6. Рішення міжнародних судових органів в системі джерел міжнародного права. 7. Односторонні акти держав. 8. Міжнародна ввічливість.	2/
7.	Тема 7. Основні принципи міжнародного права 1. Поняття та функції основних принципів міжнародного права. Основні принципи міжнародного права та основні принципи права: співвідношення понять. 2. Нормативне закріплення основних принципів міжнародного права. 3. Принцип суверенної рівності держав. 4. Принцип незастосування сили та погрози силою. 5. Принцип непорушності державних кордонів. 6. Принцип територіальної цілісності держав. 7. Принцип мирного вирішення міжнародних суперечок 8. Принцип невтручання у внутрішні справи. 9. Принцип загальної поваги прав людини. 10. Принцип самовизначення народів і націй. 11. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань	2/
8.	Тема 8. Міжнародний правотворчий процес 1. Поняття міжнародної правотворчості. 2. Процес створення звичаєвих норм міжнародного права. 3. Процес створення договірних норм міжнародного права. 4. Односторонні акти держави у міжнародному правотворчому процесі. 5. Роль неправових норм у міжнародному правотворчому процесі. 6. Роль доктрини міжнародного права для міжнародного правотворчого процесу. 7. Участь громадськості у міжнародному правотворчому процесі. 8. Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного права. Види кодифікації.	2/
9.	Тема 9. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права 1. Значення проблеми співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. 2. Доктринальні підходи до проблеми співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. 3. Еволюція дуалістичної концепції співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. 4. Моністичні концепції співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права та сучасна доктрина суверенітету. 5. Взаємодія і взаємовплив міжнародного і внутрішньодержавного права. Вплив	2/

	<p>міжнародного права на функціонування національної правової системи в процесі реалізації міжнародно-правових норм.</p> <p>6. Конституційне право і судова практика держав про співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.</p> <p>7. Національне законодавство України і міжнародне право.</p>	
10.	<p>Тема 10. Територія та інші простори</p> <p>1. Поняття і види територій у міжнародному праві. Поняття “правовий статус” і “правовий режим” території.</p> <p>2. Юридична природа і склад державної території.</p> <p>3. Правові підстави і способи зміни державної території.</p> <p>4. Державні кордони. Способи встановлення державних кордонів. Делімітація і демаркація кордонів.</p> <p>5. Правовий режим міжнародних рік. Правове регулювання судноплавства по Дунаю.</p> <p>6. Режим Арктики. Секторальний принцип розподілу арктичних просторів.</p> <p>7. Співробітництво приарктичних держав у сфері охорони й освоєння Арктики.</p> <p>8. Міжнародно-правовий режим Антарктики. Система Договору про Антарктику. Міжнародно-правовий режим використання ресурсів Антарктики</p>	2/
11.	<p>Тема 11. Міжнародно-правова регламентація положення населення. Права людини і міжнародне право</p> <p>1. Регламентація положення населення в міжнародному праві. Громадянство і підданство.</p> <p>2. Набуття і втрата громадянства.</p> <p>3. Апатриди і біпатриди.</p> <p>4. Іноземці. Види правового режиму іноземців.</p> <p>5. Право притулку і видача злочинців.</p> <p>6. Права людини в міжнародному праві.</p> <p>7. Міжнародні стандарти у області прав людини.</p> <p>8. Універсальні і регіональні механізми захисту прав людини. Міжнародний контроль за дотриманням прав людини.</p> <p>9. Загальна декларація прав людини як джерело універсальних міжнародно-правових стандартів прав людини.</p> <p>10. Роль Організації Об'єднаних Націй у формуванні міжнародно-правових стандартів прав людини. Міжнародні пакти про права людини (1966). Європейська система захисту прав людини: загальна характеристика.</p>	4/
12.	<p>Тема 12. Відповідальність в міжнародному праві</p> <p>1. Поняття та принципи міжнародно-правової відповідальності.</p> <p>2. Джерела права міжнародної відповідальності.</p> <p>3. Юридичні та фактичні підстави виникнення міжнародної відповідальності держав.</p> <p>4. Поняття та склад міжнародно-протиправного діяння держав. Поняття атрибуції у міжнародному праві.</p> <p>5. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності держави за поведінку недержавних акторів.</p> <p>6. Види і форми міжнародної відповідальності держав.</p> <p>7. Обставини, що виключають протиправність діяння держав.</p> <p>8. Примусові заходи як особливий засіб реалізації міжнародної відповідальності. Санкції та контрзаходи.</p> <p>9. Імплементация міжнародної відповідальності держав</p> <p>10. Розвиток концепції міжнародно-правової відповідальності міжнародних організацій.</p> <p>11. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародно-правової відповідальності.</p>	4/

12. Кодифікація норм про міжнародно-правову відповідальність міжнародних міжурядових організацій.	
13. Міжнародна відповідальність за шкідливі наслідки дій, не заборонених міжнародним правом	

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Денна форма /заочна
МОДУЛЬ 2. Теоретичні основи правотворчої і правозастосовчої діяльності суб'єктів міжнародного права		
1	Тема 13. Міжнародна правосвідомість 1. Поняття міжнародної правосвідомості 2. Суб'єкти міжнародно-правової свідомості 3. Структура міжнародно-правової свідомості 4. Функції міжнародної правосвідомості	2/4
2	Тема 14. Реалізація норм міжнародного права 1. Поняття реалізації норм міжнародного права 2. Форми та способи реалізації норм міжнародного права 3. Міжнародно-правовий механізм реалізації норм міжнародного права 4. Внутрішньодержавний механізм реалізації норм міжнародного права	2/4
3	Тема 15. Міжнародні правовідносини 1. Поняття міжнародних правовідносин 2. Суб'єкти міжнародних правовідносин 3. Зміст міжнародних правовідносин 4. Об'єкт міжнародних правовідносин 5. Юридичні факти і міжнародні правовідносини	2/4
4	Тема 16. Міжнародна юстиція 1. Історія міжнародного правосуддя 2. Постійна палата міжнародного правосуддя 3. Міжнародний Суд ООН 4. Регіональні та спеціалізовані міжнародні судові установи 5. Міжнародний арбітраж	2/4
5	Тема 17. Міжнародна законність та міжнародний правопорядок 1. Поняття і сутність міжнародної законності 2. Структура міжнародної законності 3. Режим і принципи міжнародної законності 4. Загальне і особливе міжнародної законності та міжнародного правопорядку. Сутність міжнародного правопорядку 5. Міжнародне право та міжнародний правопорядок	2/4
6	Тема 18. Міжнародні організації як форма співробітництва держав 1. Міжнародні організації: поняття, класифікація, види, функції. 2. Юридична природа міжнародних організацій. 3. Ліга Націй. 4. ООН: історія створення, структура, цілі й принципи, головні органи. 5. Спеціалізовані установи ООН. Напрями і характер їх діяльності. Правовий зв'язок з ООН. 6. Регіональні міжнародні організації: загальна характеристика. 7. Рада Європи: історія виникнення й основні завдання. Органи Ради Європи. Право Ради Європи. 8. Юридична природа Європейського Союзу. Органи Європейського Союзу. 9. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. 10. Цілі і структура Організації Північноатлантичного договору.	2/2

7	<p>Тема 19. Міжнародне морське право: доктринальні основи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і кодифікування міжнародного морського права. Конвенція ООН по морському праву 1982 р. 2. Класифікація морських просторів. 3. Внутрішні (морські) води. 4. Територіальне море і прилегла зона. 5. Право мирного проходу. 6. Міжнародні протоки. Режим Чорноморських проток. Гібралтар. Балтійські протоки. 7. Правовий режим міжнародних каналів. 8. Виняткова економічна зона. 9. Континентальний шельф і його правовий режим. Проблеми делімітації виняткової економічної зони і континентального шельфу. 10. Відкрите море. Свободи відкритого моря. 11. Міжнародний район морського дна. 	-/4
8	<p>Тема 20. Мирні засоби вирішення міжнародних суперечок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і види міжнародних суперечок. Способи врегулювання. 2. Погоджувальні процедури і їх відмінності від судових процедур. 3. Безпосередні переговори. 4. Добрі послуги і посередництво. 5. Міжнародний арбітраж: структура, функції, підстави. 6. Міжнародна судова процедура. 7. Процедура вирішення спорів у міжнародних організаціях. 	-/4

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Міжнародне публічне право (основи теорії)» включаються:

1. Обов'язкове знайомство з науковою літературою відповідно зазначених у програмі тем;
2. Внесення до конспекту розгорнутого плану відповіді на встановлені питання до кожного семінарського заняття, згідно програми курсу.
3. Підготовка та виконання реферату.
4. Пошукова робота з Інтернет ресурсами.
5. Підготовка до міжсеместрового контролю.
6. Підготовка до екзамену.

Виконуючи самостійну роботу, студент знайомиться з рекомендованою в робочій програмі курсу літературою, яку він бере в бібліотеці чи в Інтернет ресурсах. Прочитані матеріали студент акумулює у власному конспекті у вигляді коментарів та нотаток до кожного пункту плану семінарського заняття та до окремих тем, винесених в робочій програмі на самостійне ознайомлення.

Загальний підсумок самостійної роботи з вивчення курсу студент показує під час екзамену.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Денна форма/заочна
МОДУЛЬ 1. Основні категорії міжнародного публічного права		
1.	<p>Тема 1. Поняття і система міжнародного права</p> <p>Дати визначення поняттю та розкрити особливості міжнародного права. Розкрити особливості міжнародного права як самостійної системи права. Охарактеризувати функції міжнародного права. Визначити предмет та об'єкт міжнародного права. Навести приклади. Дати відповіді на питання. Що означає юридична обов'язковість сили міжнародного права? Що є сферою дії міжнародного права (просторова сфера дії міжнародного права, суб'єктна й об'єктна сфера міжнародного права). Які елементи складають систему міжнародного права? Як співвідносяться міжнародне публічне і міжнародне приватне право?</p>	6/4
2.	<p>Тема 2. Етапи розвитку міжнародного права</p> <p>Описати етапи виникнення міжнародного права та періодизацію його історії. Знати особливості розвитку міжнародного права Стародавнього періоду, в епоху Середньовіччя. Ознайомитися з Вестфальською конфігурацією універсального міжнародного права. Розуміти вплив християнства на розвиток міжнародного права. Дати характеристику періоду універсального міжнародного права після Віденського конгресу 1815 р. Характеризувати Міжнародне право в період Ліги Націй (1919-1946 рр.). Надати характеристику універсальному міжнародному праву періоду ООН (з 1945 р.). Ознайомитися з питанням розвитку науки міжнародного права в Україні.</p>	6/4
3.	<p>Тема 3. Суб'єкти міжнародного права</p> <p>Затосвоїти поняття і видів суб'єктів міжнародного права. Розуміти зміст міжнародної правосуб'єктності. Вміти давати характеристику державам як основним суб'єктам міжнародного права. Аналізувати правосуб'єктність націй і народів, що борються за національне звільнення.</p>	6/4

	<p>Розкривати правосуб'єктність міжнародних організацій. Характеризувати міжнародну правосуб'єктність державоподібних утворень. Аналізувати проблему міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб. Засвоїти питання про правонаступництво в міжнародному праві.</p>	
4.	<p>Тема 4. Інститут визнання в міжнародному праві</p> <p>Засвоїти поняття визнання в міжнародному праві. Вміти відрізняти визнання de jure, de facto та ad hoc. Розуміти зміст конститутивної теорія визнання та декларативної теорії визнання. Дати відповідь на питання. Що таке невизнані та частково визнані держави?</p>	6/4
5.	<p>Тема 5. Норми міжнародного права</p> <p>Надавати поняття та характеризувати риси норм міжнародного права. Вміти класифікувати норми міжнародного права. Розуміти ієрархію міжнародно-правових норм. Вміти відрізняти імперативні і диспозитивні норми міжнародного права. Заставити поняття м'якого права. Розуміти значення тлумачення норм міжнародного права.</p>	6/4
6.	<p>Тема 6. Джерела міжнародного права</p> <p>Дати відповіді на питання. Що таке джерела міжнародного права і які їх види? У чому суть міжнародного договору як джерела міжнародного права? У чому особливості міжнародного звичаю як джерела міжнародного права? Ознайомитися з рішеннями міжнародних організацій і конференцій як джерел міжнародного права. Надати загальну характеристику основним принципам права як джерелу міжнародного права. Знати особливості рішень міжнародних судових органів в системі джерел міжнародного права. Вміти навести приклади односторонніх актів держав.</p>	6/4
7.	<p>Тема 7. Основні принципи міжнародного права</p> <p>Вміти пояснювати сутність основних принципів міжнародного права. Розуміти відмінність між основними принципами міжнародного права та основними принципами права. Розкрити зміст таких принципів: Принцип суверенної рівності держав. Принцип незастосування сили та погрози силою. Принцип непорушності державних кордонів. Принцип територіальної цілісності держав. Принцип мирного вирішення міжнародних суперечок Принцип невтручання у внутрішні справи. Принцип загальної поваги прав людини. Принцип самовизначення народів і націй. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань</p>	6/4
8.	<p>Тема 8. Міжнародний правотворчий процес</p> <p>Засвоїти поняття міжнародної правотворчості. Пояснювати процес створення звичаєвих норм міжнародного права та процес створення договірних норм міжнародного права. Надавати характеристику одностороннім актам держави у міжнародному правотворчому процесі.</p>	6/4

	<p>Визначати роль неправових норм у міжнародному правотворчому процесі. Розкрити роль доктрини міжнародного права для міжнародного правотворчого процесу. Розуміти участь громадськості у міжнародному правотворчому процесі. Знати що таке кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного права.</p>	
9.	<p>Тема 9. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права</p> <p>Знати проблеми співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. Вивчити доктринальні підходи до проблеми співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. Визначати взаємодію і взаємовплив міжнародного і внутрішньодержавного права та наводити приклади. Дати відповідь на питання. Як національне законодавство України співвідноситься з міжнародним правом?</p>	6/4
10.	<p>Тема 10. Територія та інші простори</p> <p>Засвоїти поняття і види територій у міжнародному праві. Вміти характеризувати юридичну природу і склад державної території. Знати правові підстави і способи зміни державної території. Знати що таке державні кордони та способи їх встановлення. Аналізувати правовий режим міжнародних рік. Засвоїти питання про Режим Арктики. Характеризувати співробітництво приарктичних держав у сфері охорони й освоєння Арктики. Знати про особливості міжнародно-правового режиму Антарктики та систему Договору про Антарктику.</p>	6/4
11.	<p>Тема 11. Міжнародно-правова регламентація положення населення. Права людини і міжнародне право</p> <p>Засвоїти питання про регламентацію положення населення в міжнародному праві. Розуміти що таке громадянство і підданство. Вміти наводити підстави набуття і втрати громадянства. Дати відповіді на питання. Хто такі апатриди і біпатриди? Хто такі ноземці? Які є міжнародні стандарти в області прав людини? Надавати загальну характеристику універсальним і регіональним механізмам захисту прав людини. З'ясувати роль Організації Об'єднаних Націй у формуванні міжнародно-правових стандартів прав людини.</p>	6/8
12.	<p>Тема 12. Відповідальність в міжнародному праві</p> <p>Засвоїти поняття міжнародно-правової відповідальності. Знати джерела права міжнародної відповідальності. Розуміти юридичні та фактичні підстави виникнення міжнародної відповідальності держав. Вміти характеризувати склад міжнародно-протиправного діяння держав. Знати поняття атрибуції у міжнародному праві. Знати форми міжнародної відповідальності держав. Надавати характеристику обставинам, що виключають протиправність діяння держав. Знати що таке санкції та контрзаходи. Розуміти особливості міжнародної відповідальності за шкідливі наслідки дій, не заборонених міжнародним правом</p>	8/8

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Денна форма /заочна
МОДУЛЬ 2. Теоретичні основи правотворчої і правозастосовчої діяльності суб'єктів міжнародного права		
1	<p>Тема 13. Міжнародна правосвідомість Засвоїти поняття «суб'єкт міжнародної правосвідомості». Знати сучасну структуру міжнародної правосвідомості, її компоненти та елементи. Вміти компоненти та елементи міжнародної правосвідомості конструювати за різними класифікаційними критеріями. Аналізувати головні компоненти правосвідомості. Дати відповіді на питання. Що таке міжнародно-правова психологія як компонент міжнародної правосвідомості? Що таке міжнародно-правова ідеологія як компонент міжнародної правосвідомості? Міжнародна правосвідомість держав Основні функції міжнародної правосвідомості.</p>	8/10
2	<p>Тема 14. Реалізація норм міжнародного права Дослідити процес реалізації норм міжнародного права. Вміти пояснити форми реалізації норм права в сучасній системі міжнародного права Проаналізувати чотири способи втілення розпоряджень міжнародно-правових норм у суспільно бажані результати. Дати відповіді на питання. Дотримання норм міжнародного права Структура міжнародно-правового механізму реалізації норм міжнародного права Внутрішньодержавний (або національний) механізм реалізації норм міжнародного права.</p>	8/10
3	<p>Тема 15. Міжнародні правовідносини Засвоїти поняття міжнародних правовідносин Знати сутність суб'єктів міжнародного права Дослідити юридичний зміст міжнародних правовідносин Дати відповіді на питання. Об'єкт міжнародних правовідносин Юридичні факти і міжнародні правовідносини</p>	8/10
4	<p>Тема 16. Міжнародна юстиція Дослідити історію міжнародного правосуддя Знати судові установи, які сьогодні здійснюють міжнародне правосуддя Проаналізувати діяльність Постійної палати міжнародного правосуддя Дати відповіді на питання. Міжнародний Суд ООН Міжнародний трибунал з морського права Суд ЄС Європейський Суд з прав людини Економічний суд СНД Міжнародний арбітражний (третейський) суд: поняття, сутність, приклади</p>	8/10
5	<p>Тема 17. Міжнародна законність та міжнародний правопорядок Знати поняття і сутність міжнародної законності Дослідити структуру міжнародної законності Визначити режим і принципи міжнародної законності Дати відповіді на питання. Загальне і особливе міжнародної законності та міжнародного правопорядку. Сутність міжнародного правопорядку</p>	8/12

	Міжнародне право та міжнародний правопорядок	
6	<p>Тема 18. Міжнародні організації як форма співробітництва держав</p> <p>Розуміти поняття міжнародної організації та характеризувати її міжнародну правосуб'єктність. Засвоїти підстави набуття членства в міжнародних організаціях. Знати історію виникнення міжнародних організацій. Дати відповіді на питання. Яка історія створення та структура Ліга Націй? Історія створення, структура, цілі й принципи, головні органи ООН? Чим займаються спеціалізовані установи ООН? Надавати загальну характеристику регіональним міжнародним організаціям. Характеризувати діяльність Ради Європи. Знати юридичну природу Європейського Союзу. Засвоїти цілі і структури Організації Північноатлантичного договору.</p>	8/12
7	<p>Тема 19. Міжнародне морське право: доктринальні основи</p> <p>Засвоїти поняття і етапи кодифікування міжнародного морського права. Надавати характеристику Конвенції ООН по морському праву 1982 р. Знати класифікацію морських просторів. Вміти надавати характеристику таким морським просторам: Внутрішні (морські) води. Територіальне море і прилегла зона. Міжнародні протоки. Режим Чорноморських проток. Гібралтар. Балтійські протоки. Виняткова економічна зона. Континентальний шельф. Відкрите море. Міжнародний район морського дна.</p>	14/24
8.	<p>Тема 20. Мирні засоби вирішення міжнародних суперечок</p> <p>Розуміти види міжнародних суперечок. Знати способи їх врегулювання. Вміти відмежовувати погоджувальні процедури від судових процедур. Надавати характеристику таким способам вирішення спорів як: Безпосередні переговори. Добрі послуги і посередництво. Міжнародний арбітраж. З'ясувати процедуру вирішення спорів у міжнародних організаціях.</p>	12/24

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Студенти денної форми навчання виконують контрольну роботу у вигляді реферату на одну із запропонованих тем.

Теми рефератів:

1. Юридично обов'язкова сила міжнародного права.
2. Концепція норм *jus cogens* у міжнародному праві.
3. Концепція узгодження позицій суб'єктів міжнародного права в нормотворчому процесі.
4. Роль міжнародного порядку в сучасному міжнародному праві.
5. Доктрина в системі джерел міжнародного права.
6. Гарантії міжнародної законності.
7. Розвиток науки міжнародного права в Україні.
8. Розвиток школи міжнародного права в м. Одесі.
9. Концепція загальної спадщини людства: історія, сучасність, майбутнє.
10. Універсальна концепція прав людини і культурний релятивізм у контексті міжнародного права.
11. Загальна декларація прав людини як джерело універсальних міжнародно-правових стандартів прав людини.
12. Міжнародно-правовий захист права на справедливий судовий розгляд.

13. Міжнародно-правові гарантії дотримання прав людини при здійсненні процедури екстрадиції.
14. Міжнародні стандарти свободи слова і гарантії їх реалізації в Україні.
15. Міжнародно-правове регулювання застосування сучасних досягнень біології і медицини.
16. Система контролю Міжнародною організацією труда за дотриманням міжнародних трудових норм.
17. Сучасний правовий режим Азовського моря.
18. Сучасний правовий режим Каспійського моря.
19. Захист прав журналістів у період збройних конфліктів.
20. Стан війни і доля дипломатичних і консульських відносин між державами.
21. Індивід як суб'єкт міжнародної кримінальної відповідальності.
22. Міжнародний кримінальний суд: заснування, юрисдикція, перспективи.
23. Злочин "геноцид" як підстава міжнародної кримінальної відповідальності індивіда.
24. Злочин проти людяності як підстава міжнародної кримінальної відповідальності індивіда.
25. Військові злочини як підстава міжнародної кримінальної відповідальності індивіда.
26. Еволюція інституту екстрадиції в міжнародному кримінальному праві.
27. Конвенційний механізм протидії транснаціональної злочинності.
28. Міжнародне співробітництво в протидії ядерному тероризму.
29. Проблема видачі злочинців і правова допомога по кримінальних справах.
30. Концепція і джерела міжнародного повітряного права.
31. Еволюція космічного права у світлі розширення масштабів освоєння космосу.

Реферат повинен мати титульний лист, вступ, основні розділи (2–4), висновки, список використаних джерел. Цитати, фактичні і статистичні матеріали, наведені в тексті, обов'язково мають супроводжуватися посиланнями на використані джерела.

При написанні реферату слід дотримуватися наступних вимог:

1. Обов'язковою умовою написання реферату є план, що складається не менше, ніж з 3-х пунктів, а також вступ та висновки, які повинні виражати власне ставлення студента до обраної теми.
2. Робота має мати обсяг не менш 10-ти друкованих сторінок тексту
3. Друкування тексту - за допомогою комп'ютера здійснюється через 1,5 міжрядкових інтервали, 14 кегль, шрифт Times New Roman. Поля: зліва - 30 мм; праворуч - 10-15 мм; вгорі і знизу - 20 мм;

ТЕСТИ

Міжнародне право

- а) має універсальний характер;
- б) в кожній державі своє;
- в) складається із двох частин: буржуазне і соціалістичне;
- г) встановлює правила поведінки фізичних осіб

Міжнародне право це:

- а) галузь внутрішньодержавного права;
- б) самостійна правова система;
- в) окрема галузь права;
- г) комплексна система права;

Автором поняття міжнародні відносини є:

- Платон;
- Кант;
- Бентам;
- Моргентау.

Юридично обов'язкова сила міжнародного права закріплена принципом (оберіть правильну відповідь):

- а) *forma legalis, forma essentialis*;
- б) *conventio facit jus*;
- в) *pacta sunt servanda*;

Класичне міжнародне право бере початок:

- а) періоду Великих географічних відкриттів XV – XVI ст.;
- б) виходу у світ праці Г. Гроція "Про право війни та миру" у 1625 р.;
- в) підписання Вестфальського договору у 1648 р.;
- г) прийняття Декларації з прав людини та громадянина у 1789 р.

д) створення Ліги націй у 1919 р.

Вестфальський мирний договір укладений у:

- а) 1600 р.
- б) 1648 р.
- в) 1860 р.

Статут ООН прийнятий:

- а) 1945 р.
- б) 1950 р.
- в) 2000 р.

Суб'єктом міжнародного права не є:

- а) міжнародна неурядова організація;
- б) держава;
- в) державоподібне утворення;
- г) нація або народність, що бореться за національне звільнення.

Від імені Сан-Марино його міжнародну правосуб'єктність реалізує:

- а) Італія;
- б) Велика Британія;
- в) Німеччина;
- д) Франція.

Суб'єкти міжнародного права можна класифікувати на:

- а) первинні та вторинні
- б) універсальні та регіональні
- в) похідні та основні

Положення про те, що визнання надає дестинатору міжнародну правосуб'єктність міститься у:

- а) конститутивній теорії визнання;
- б) декларативній теорії визнання;
- в) інститутивній теорії визнання;
- г) позитивістській теорії визнання.

Визнанням у конкретному випадку, що носить обмежений у часі характер є:

- а) ad hoc;
- б) de-facto;
- в) de-jure;
- г) jus gentium.

Відповідно до п. 4 ст. 106 Конституції України рішення про визнання іноземних держав приймає (оберіть правильну відповідь):

- а) Президент України;
- б) Голова уряду України;
- в) 2/3 депутатів Верховної Ради України;
- г) Спікер Верховної Ради України.

Міжнародне м'яке право складають:

- а) матеріальні норми;
- б) рекомендаційні норми;
- в) партикулярні норми;
- г) регіональні норми.

Норма *jus cogens* – це:

- а) норма права, від якої держави можуть відступати за взаємною згодою
- б) норма, яка приймається й визнається міжнародним співтовариством держав у цілому як норма, відхилення від якої неприпустимо і яка може бути змінена тільки наступною нормою загального міжнародного права, що носить такий самий характер
- в) норма міжнародного права, що вказує на необхідність застосування права (закону) тієї або іншої держави в конкретних міжнародних правовідносинах

Обов'язок виконання міжнародних договорів закріплено принципом:

- а) *conventio facit jus*;
- б) *pacta sunt servanda*
- в) *leges experiential facit*

Секторальний принцип поділу територій відноситься до (оберіть правильну відповідь):

- а) Арктики;
- б) територіального моря;
- в) міжнародного району морського дна;
- г) Антарктики.

Офіційне вираження жалю або співчуття; принесення вибачення; принесення запевнень у тому, що подібні акції не повторяться у майбутньому; кримінальне покарання винних осіб; видання нормативного акту з визнанням своєї провини з тим, щоб подібні дії не повторювалися у майбутньому, або поєднання того і іншого є формами:

- а) репарації;
- б) реституції;
- в) сатисфакції;
- г) субституції.

ЗАДАЧІ

На території Посольства держави А у державі В було спалено авто невідомими особами із-за паркану. МЗС держави В вважає це актом вандалізму. Послу держави А висловлено співчуття з приводу ситуації. За чий дії держава В несе відповідальність в даному випадку. В чому полягає порушення державою В її міжнародних зобов'язань?

Турецька влада оголосила, що не буде пускати через Чорноморські протоки торгові судна держави N через те, що ця держава не приєдналася і не підписала Конвенцію про протоки від 20 липня 1936 р. Визначити правомірність дії турецької влади.

Посол держави N прибув до України зі звичайним паспортом громадянина цієї держави. Він вручив Президенту України вірчу грамоту і приступив до виконання дипломатичних обов'язків. Чи повинні відповідні служби України на підставі документу, в якому підтверджується, що посол є співробітником дипломатичної служби держави N, видати дипломатичну картку, яка підтверджує право на дипломатичні права та привілеї?

Відповідно до ст. 3 Статуту Міжнародного Суду ООН, цей Суд складається із 15 суддів і до його складу не можуть входити двоє громадян однієї і тієї ж держави. Рішення Суду стосовно спору Нідерландів, Данії, ФРН «Про розмежування континентального шельфу», винесеного Судом у 1969 р. більшістю 11 голосів «за», 6 суддів проголосували «проти». Чому в голосуванні приймали участь 17 суддів?

Під час збройного конфлікту між двома державами, що є учасницями Женевських конвенцій, делегат Міжнародного комітету Червоного хреста був запрошений до МЗС держави А., де йому повідомили, що держава В страчує захоплених військовополонених, які перебувають на військовій службі в збройних силах держави А. У відповідь на дії держави В. держава А. заявила, що за кожного страченого у відповідь вона страчуватиме 10 полонених. Як дії держав оцінюються з точки зору Женевських конвенцій?

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Здобувачі вищої освіти опановують зміст навчальної дисципліни у наступних видах навчальної роботи: опрацювання лекційних матеріалів та літератури; підготовка до семінарських занять; надання відповідей на тести по темам курсу; розв'язання кейсів; виконання реферату.

Поточне оцінювання здійснюється у вигляді демонстрації результатів навчання та оцінювання:

- усної відповіді на питання лекційного курсу або тестування знань з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу;
- розв'язання задач, виконання завдань;

- виступу на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *екзамен*.

Форми вимірювання результатів навчання

Результат навчання*	Вимірювання кожного результату навчання
Демонструвати знання особливостей та тенденцій розвитку міжнародного публічного права. Знати етапи розвитку міжнародного права	Тестування під час семінарського заняття. Усне опитування.
Характеризувати правовий статус різних суб'єктів міжнародного права	Тестування під час семінарського заняття. Усне опитування.
Розуміти поняття та знати види норм міжнародного права. Знати сутність основних принципів міжнародного права. Розуміти співвідношення понять: основні принципи міжнародного права та основні принципи права. Аналізувати джерела міжнародного публічного права	Тестування під час семінарського заняття. Усне опитування.
Знати особливості міжнародно-правової регламентації положення населення.	Тестування під час семінарського заняття. Усне опитування.
Знати основні категорії відповідальності в міжнародному праві	Оцінювання реферату Усне та онлайн опитування
Знати види та функції міжнародних організацій	Тестування під час семінарського заняття. Усне опитування
Розуміти засади дипломатії і міжнародного співробітництва.	Тестування під час семінарського заняття. Усне опитування
Характеризувати основні напрями міжнародного співробітництва держав у сфері кримінальної юстиції	Тестування під час семінарського заняття. Усне опитування
Розуміти основи міжнародного морського права	Тестування під час семінарського заняття. Усне опитування
Мати уявлення про мирні засоби вирішення міжнародних суперечок	Тестування під час семінарського заняття. Усне опитування
Розуміти основні положення міжнародного права щодо регулювання збройних конфліктів	Усне та онлайн опитування
Проводити власні наукові дослідження та захищати їх результати.	Оцінювання реферату
Брати участь у професійних дискусіях у сфері міжнародного права	Оцінювання тез доповідей та виступу на конференціях
Оцінювати сучасні події на міжнародній арені у світлі норм міжнародного права.	Тестування під час семінарського заняття. Усне опитування

Шкала оцінювання результатів навчання за навчальною дисципліною

№	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Шкала оцінювання ECTS	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою Екзамен
1	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті	Високий	A	5	Відмінно

	знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді.				
2	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	Добрий	B	4,5	Добре
3	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.	Достатній	C	4	
4	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Середній	D	3,5	Задовільно
5	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		E	3	
6	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький	FX	2	Не задовільно

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

Основна

1. Баймуратов М.А. Международное публичное право. Учебник. К.: Истина, 2004.
2. Буткевич В.Г., Войтович С.А., Григоров О.М., Заблоць-ка Л.Г., Задорожній О.В. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. "Міжнародне право", "Міжнародні відносини". К.: Либідь, 2004.
3. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник для студ. вищ. навч. закладів за спец. "Міжнародне право", "Міжнародні відносини". К.: Либідь, 2002.
4. Міжнародне публічне право [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ : у 3 т. / за заг. ред. В. Ф. Антипенка ; Нац. авіац. ун-т. - Київ : НАУ, 2012 - 2013.
5. Сироїд Т.Л. Міжнародне публічне право: підручник. Вид-во «Фенікс», Одеса. 2017 р.
6. Міжнародне право : підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко. К. : Знання, 2012.
7. Abass A. Complete International Law. Oxford : Oxford University Press, 2012.
8. Crawford J. Brownlie's Principles of Public International Law. Oxford: Oxford University Press, 2016.

Додаткова

9. Зелінська Н. А. Міжнародні преступлення і міжнародна преступність : [монографія]. О. : Юрид. лит., 2006.
10. Лукашук І.І. Міжнародне право. Обща частина: Учебник. 2-е изд., перераб. и доп. М.: БЕК, 2001.
11. Лукашук І.І. Міжнародне право. Особлива частина: Учебник. 2-е изд., перераб. и доп. М.: БЕК, 2001.
12. Лукашук І.І. Механізм міжнародно-правового регулювання. К.: Вища шк., 1980.
13. Лукашук І.І. Право міжнародної відповідальності. М.: Волтерс Клувер, 2004.
14. М.Гнатівський, А.Кориневич, Н.Гендель, О.Поединок, В.Лисик, Т.Короткий. Міжнародне гуманітарне право. Навчальний посібник для юристів. Українська Хельсинська Спілка. 2017.
15. Міжнародне публічне право [Текст] : підручник / [В. М. Репецький та ін.] ; за ред. проф. В. М. Репецького ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Ф-т міжнар. відносин. - 2-е вид., стер. - К. : Знання, 2012.
16. Пронюк Н. В. Сучасне міжнародне право : навч. посіб. 2-е вид., змін. та допов. К. : КНТ, 2010.
17. Теорія та практика міжнародного кримінального права : підручник / [Зелінська Н. А., Андрейченко С. С., Дрьоміна-Волок Н. В., Коваль Д. О. ; за ред. проф. Зелінської Н. А.]. Одеса : Фенікс, 2017.
18. Українська революція гідності, агресія РФ і міжнародне право [Текст] : [монографія] / Укр. асоц. міжнар. права ; [Антонович М. М. та ін. ; упоряд. і заг. ред. Задорожній О. В.]. Київ : К.І.С, 2014.
19. A. Orford, F. Hoffmann, M. Craven. The Oxford Handbook of the Theory of International Law. Oxford: Oxford University Press, 2016.
20. Anthony A. Handbook of International Law. Cambridge University Press, 2005.
21. Aspremont J. , Besson S. The Oxford Handbook of the Sources of International Law. Oxford: Oxford University Press, 2018.
22. V. Fassbender, A. Peters, S. Peter, D.Högger. The Oxford Handbook of the History of International Law. Oxford: Oxford University Press, 2013.
23. C. Miles, E. Bjorge. Landmark Cases in Public International Law. Hart Publishing, 2017.
24. D. Shelton The Oxford Handbook of International Human Rights Law. Oxford: Oxford University Press, 2013.
25. H. Thirlway. The Sources of International Law. Oxford: Oxford University Press, 2019.
26. Ja.Katz Cogan, I. Hurd, I.Johnstone.The Oxford Handbook of International Organizations. Oxford: Oxford University Press, 2017.
27. M. Dixon, R. McCorquodale, S/ Williams. Cases & Materials on International Law. Oxford: Oxford University Press, 2016.
28. Shaw Malcolm N. International Law. 6th Edition. New York : Cambridge University Press, 2008.

Інформаційні ресурси

Міжнародне право

- [//www.noord.bart.nl/nbethlehem/law.html](http://www.noord.bart.nl/nbethlehem/law.html)
The Electronic Embassy
<http://www.embassy.org>
– офіційні сервери посольств, розташованих у Вашингтоні. Міжнародні організації.
- International Development Research Council
<http://www.idrc.ca/index.html>
– сайти, бази даних і інші інформаційні ресурси Інтернету, зв'язані з розвитком.
- Governance Resources
<http://www.aber.ac.uk/~inpwww/links/index.html>
– європейська інтеграція: неурядові й міжурядові організації. Міжнародні програми.
- Foreign and International Law Web
<http://www.washlaw.edu/forint/>
– міжнародне право.
- Multilaterals Project
<http://www.tufts.edu/fletcher/multilaterals.html>
– угоди, договори, історичні документи.
- The WWW Virtual Library: Law
<http://www.law.indiana.edu/law/v-lib/lawindex.html>
– внутрішньодержавне і міжнародне право.
- Willamette University College of Law Library Resources in International Law
<http://www.willamette.edu/law/longlib/forint.htm>
– міжнародні організації, міжнародні угоди, інформація з прав людини, міжнародних відносин, конституції країн світу, журнали з міжнародного права.

The University of Western Australia's Public International Law site
<http://www.law.ecel.uwa.edu.au/intlaw/>

– міжнародні відносини і міжнародне право.

IANWeb Resources: International Law

<http://www.pitt.edu/~ian/resource/law.htm>

– ресурси з міжнародного права.

International Economic Law Links

http://www.tufts.edu/fletcher/inter_econ_law/iellinks.htm

– ресурси з міжнародного економічного права.

Surfing the International Law Net and Other Research Ventures

<http://www.lib.uchicago.edu/~lhou/intlaw.html>

– міжнародні організації, книги, бази даних, бібліотечні каталоги, журнали, телеконференції, архіви, інформаційні агентства і науково-дослідні центри з міжнародного права.

University di Bologna Facolta di Scienze Politiche Research Guide to International Law on the Internet

<http://www.spfo.unibo.it/spolto/ILMAIN.htm>

– міжнародне право.

Міжнародні відносини

University of Michigan Political Science Statistical Resources on the Web

<http://www.lib.umich.edu/libhome/Documents.center/stpolisc.html>

– архіви даних з міжнародних відносин, економіки і т.д.

Correlates of War Military Interstate Disputes Data Set

<http://pss.la.psu.edu/DATARES.HTM>

– переглянута версія збірника даних “Міждержавний військовий конфлікт”, зібраного в рамках проекту *Correlates of War*. Охоплює період 1816 – 1992 рр. і забезпечує інформацію про конфлікти, в яких одна чи більше держав загрожують або використовують силу проти однієї чи більше інших держав.

Professor Robert J. Beck's Foreign Affairs Page

<http://wsrv.clas.virginia.edu/~rjb3v/rjb.html>

– довідкові матеріали з міжнародних відносин, система ООН, НПО і МПО, міжнародне право, права людини, засоби масової інформації. Підтримується Університетом штату Вірджинія.

LSU Political Science Department Foreign, Comparative and International Resources

http://www.lsu.edu/guests/poli/public_html/foreign.html

– загальні ресурси з міжнародних відносин, матеріали по Канаді, Латинській Америці, Західній Європі, Росії і країнах колишнього СРСР, боснійському конфлікту, Близькому Сходу, Азії й Африці. Підтримується факультетом політичних наук Університету штату Луїзіана.

ACUNS External Links

http://www.brown.edu/Departments/ACUNS/NEW_links/

– дипломатія, роззброювання, міжнародні відносини, міжнародні організації, мир і безпека, міжнародна торгівля. Підтримується Академічною радою Організації Об'єднаних Націй в Університеті Брауна.

IO Resources from the International Organization Net

<http://csf.colorado.edu/isa/sections/io/internet.html>

– ресурси по різних аспектах міжнародних відносин.

International Affairs Network International Affairs Resources

<http://www.etown.edu/vl/>

– ресурси з міжнародних відносин в Інтернеті.

Infomanage International Inc.

<http://infomanage.com>

– конфлікти, неурядові організації, навколишнє середовище.

Міжнародна безпека

British American Security Information Council

<http://www.basicint.org>

– прес-релізи, публікації і статті по темах, зв'язаних з ядерною зброєю і розповсюдженням іншої зброї.

Arms Control and Disarmament Agency

<http://www.acda.gov>

– ресурси, зв'язані з роззброюванням.

Stockholm International Peace Research Institute

<http://www.sipri.se>

– проблеми миру і безпеки. Розповсюдження зброї, ядерна зброя і хімічна зброя.

Права людини

Virtual Library on International Development

<http://w3.acdi-cida.qc.ca/virtual.nsf>
– загальна інформація і соціальні показники по правах людини і розвитку. Основні доповіді ООН у цій сфері.

Research Guide to Human Rights
<http://www.spfo.unibo.it/spolfo/HRLAW.htm>
– ресурси по правах людини.

Human Rights Resources on the Internet
<http://elsinore.cis.yale.edu/lawweb/hrpage.htm>
– ресурси по правах людини. Підтримується Школою права в Йелі.

Human Rights Watch
<http://www.hrw.org>
– щорічні доповіді Human Rights Watch, доповіді по окремих країнах, статті, що їх написали співробітники Human Rights Watch, інші сайти по правах людини. Підтримується незалежною неурядовою організацією.

Human Rights Web
<http://www.hrweb.org>
– загальна інформація, документи ООН і інших організацій, сайти по правах людини.

Derechos: This Week in Human Rights
<http://www.derechos.org/human-rights/briefs/>
– доповіді по країнах про випадки порушення прав людини. Підтримується Організацією по правах людини Латинської Америки.

DIANA Homepage
<http://www.law.uc.edu/Diana/>
– база даних по правах людини і міжнародному праву. Включає чотири сервери: Бібліотека Школи права Університету Йелі, Бібліотека з права Університету Торонто, Бібліотека з права Коледжу права Університету Цинциннаті й Бібліотека за законами про права людини Університету Міннесоти. Кожен сервер містить свою колекцію матеріалів: загальні документи по правах людини (Міннесота), американські судові прецеденти (Йель), права жінок (Торонто), ООН і матеріали Організації африканської єдності (Цинциннаті).

Globalvision
<http://www.igc.apc.org/globalvision/hmnrts/hmnrts.html>
– активна карта по правах людини “Globalvision”, що містить інформацію про ресурси по правах людини по країнах світу. Загальні посилання по правах людини.

International Human Rights and Humanitarian Intervention
<http://www.webcom.com/hrin/welcome.html>
– збройні конфлікти, міжнародна допомога, права людини і гуманітарне право, імміграція, всесвітній розвиток, багатонаціональні корпорації, ООН, цивільні права в США. Підтримується Інтерактивною мережею по правах людини.

International Humanitarian Law
<http://www.icrc.org/eng/ihl>
– міжнародне гуманітарне право.

<http://index.org.ru/othproj/crimcrt/>
– офіційний сайт Міжнародного кримінального суду.

<http://www.un.org/icty/>
– офіційний сайт Міжнародного кримінального трибуналу для судового переслідування осіб, відповідальних за серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, скоєні на території колишньої Югославії (ICTY).

<http://www.ictj.org/>
– офіційний сайт Міжнародного кримінального трибуналу для судового переслідування осіб, відповідальних за геноцид і інші серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, скоєні на території Руанди, і громадян Руанди, відповідальних за геноцид і інші подібні порушення, скоєні на території сусідніх держав (ICTR).

United Nations High Commission for Refugees, REFWORLD
<http://www.unhcr.ch/refworld/welcome.htm>
– документи з інформацією про біженців, доповіді про ситуацію в різних країнах, міжнародні договори, література, інформаційні агентства. Підтримується Центром досліджень UNHCR.

The Division for the Advancement of Women
<http://www.undp.org/fwcw/daw.htm#DAW>
– офіційний сервер Комісії із стану жінок ООН. Ресурси, присвячені діяльності ООН у сфері прав жінок.

http://www.unhchr.ch/hchr_un.htm

– офіційний сайт Верховного Комісаріату ООН по правах людини.
[//www.coe.fr](http://www.coe.fr)

– сайт Ради Європи по правах людини.
<http://www.echr.coe.int> чи www.dhcour.coe.fr

– сайт Європейського Суду по правах людини.
[//www.coe.kiev.ua](http://www.coe.kiev.ua)

– сайт Українського бюро інформації Ради Європи по правах людини.
[//www.bi.com.ua/hro/default.php3](http://www.bi.com.ua/hro/default.php3)

– сайт Центру знань по правах людини (м. Харків).

Virtual Library on International Development

<http://w3.acdi-cida.gc.ca/virtual.nsf>

– загальна інформація і соціальні показники по правах людини і розвитку. Основні доповіді ООН у цій сфері. Підтримується французькою й англійською мовами.

Amnesty International (Official)

<http://www.amnesty.org>

– ресурси по правах людини, офіси Amnesty International по всьому світу, інформаційні листи і витяги із щорічних доповідей.

Minority Rights Database

<http://www.uel.ac.uk/law/mr/min.htm>

– база даних по правах меншин.

Міжнародні організації

UNESCO

<http://www.unesco.org/general/rus/>

– історія і сучасна структура ЮНЕСКО; список публікацій ЮНЕСКО, юридичні інструменти, зв'язані з діяльністю ЮНЕСКО. Підтримується російською мовою.

University of Michigan Documents Center International Agencies and Information on the Web

<http://www.lib.umich.edu/libhome/Documents.center/intl.html>

– міжнародні організації. Підтримується бібліотекою Університету штату Мічиган.

UN News

<http://www.un.org/News/>

– джерело новин про поточну діяльність ООН з її офіційного сервера.

Academic Council on the United Nations System. Академічна рада ООН

<http://www.yale.edu/acuns/>

– діяльність міжнародних організацій, міжнародні договори.

Union of International Associations' International Organization Web Sites

<http://www.uia.org/website.htm>

– представництва міжнародних організацій в Інтернеті.

Official Web Site Locator for the United Nations System

<http://www.unsystem.org/index.html>

– інформація із системи ООН. Міжнародні організації, що не входять в ООН.

International Organizations, Northwestern University <http://www.library.nwu.edu/govpub/resource/internat/igo.html>

– міжнародні організації.

UC Berkeley Library Web: International Organizations

<http://www.lib.berkeley.edu/GSSI/igotab3.html>

– міжнародні організації, банки розвитку, інформація по "Великій вісімці", по ГАТТ.

Yahoo Government, International Organizations

http://dir.yahoo.com/Government/International_Organizations/

– міжнародні організації.

UN Peacekeeping

<http://www.un.org/russian/topics/peace/peacekee/pko.htm>

– офіційний сервер ООН. Включає активну карту поточних і завершених місій ООН з підтримки миру. Підтримується російською мовою.

World Trade Organization

<http://www.wto.org>

– офіційна сторінка ВТО. Довідкові матеріали по ВТО і ГАТТ. Підтримується французькою, іспанською й англійською мовами.

<http://www.coe.int>

– офіційний сайт Ради Європи.

EuroInternet

Європейський Союз

<http://fgr.wu-wien.ac.at/nentwich/euroint.htm>

– документи ЄС, установи ЄС.

– офіційні сервери установ ЄС, електронні публікації і каталоги ЄС, програми ЄС.

Єуропа

<http://europa.eu.int/index-en.htm>

– офіційний сервер Європейського союзу. Політика ЄС, офіційні документи держав-членів Європейського співтовариства.

Законодавство України, бібліотечні ресурси

<http://portal.rada.gov.ua>

Офіційний веб-сайт Верховної Ради України

<http://www.kmu.gov.ua>

Урядовий портал України

<http://partnerstvo.com.ua/>

Закони України

<http://www.uapravo.net/>

Законодавство України

<http://pravoznavec.com.ua>

Правознавець: Електронна бібліотека юридичної літератури

<http://www.urist.in.ua/>

Український юридичний форум

<http://yurist-online.com/uslugi/yuristam/knigi/>

Книги та підручники з права України

<http://www.nbuv.gov.ua>

Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського